

PILLIPAI

Pol lone Pillipai Yamboma Pepá Topa Sirimu Bokumu

Pol lone I Pepá Topa Sirimumunge Ungu Pulu Mare

Pollo kinie yuni pepá topa sirimumanga ungu pulu mare inie yakondo gomo 714 molemo.

Pollo ka ulkena pepalie i pepámo topa sirimu (1:13-14). ‘Ka ulkena pepalie Epesasi, Pillipai, Kollosi yambomanga pepáma topa, ye Pillimononga pepámo topa sirimu.’ ningu pilimele. Ka ulke temunje, naa pilimolo nakolo yambo marene pilkulie ‘Romo molopalie pepáma torumu.’ ningu pilimele (Lipe Mundurumu Yema 28:14-31).

Pollo ou pulu pulu kolea aili Pillipai orumu temanemo Lipe Mundurumu Yema 16:8-15 molemo. Pepámo paa pe mele torumu. Pillipai akumu Masedonia poropinji lerimu kolea aili te. Kambani bisinete kongono akuna paa teringi. Romo yambo aisili akuna molko, Juda yambo paa koltalo moloringi.

Pillipai yamboma kinie umbuni te pepili Pol lone i pepámo naa torumu. Ungu mare nirimu akuma i sipe:

Ungu Te: Kirasi pilili Pillipai yambomane kou mone mare ‘Pol lone kongono telemomo lipu taponjemili.’ ningu, siku munduringimunge ene kinie “Ange.” nirimu (1:5, 4:10-19).

Ungu Te: ‘Kirasinge yamboma molemelemonga mindili nolemele akumu konopu tondolo pupili molko, kele toko mini wale naa munduku konopu siku molangi.’ nirimu (1:27-30, 4:4-7).

Ungu Te: ‘Imbi naa mololi yamboma mele molko, anju yando taka lelko yambomanga unguma pilku konopu teluna pupili molangi.’ nirimu (2:1-11, 4:2-5). (Pulu Yemone mako topa “Pui.” nimbe mana lipe mundurumu ye nomi Kirasi Yesusi akumunge ungu aili paa tondolo te 2:5-11 molemo, akumu paa kanoi.)

Ungu Te: ‘Timoti kinie Epapodaitasitolo ongele kinie konopu siku “Pea tapu topo molamili.” niengi.’ nirimu (2:19-30).

Ungu Te: ‘Ye mare ene kinie molko ungu mane mare kolo toko siringimenga unguma pilku naa liei.’ nirimu (kolomongo aili 3).

Ya ungu pulumu pora nikimu.

1 ¹Olto Pollo Timotitolo, Kirasi Yesusinge kongono tenjili kendemande yetolone

ene Pulu Yemonga yambo kake telime kolea aili Pillipai molemelema i pepámo topo sikimbulu. Ene ungu pilili yambo wema kinie, enenga tapu yema kinie, Kirasinge yambomanga kongono tenjili yema kinie, ene pali i pepámo topo sikimbulu.

²Olionga Lapa Pulu Yemo kinie Aili Yesusi Kirasitolone ene we kondo kolkolo, ‘Ene konopu pe nipili taka lelko molangi.’ niengili.

³Nane ene walse walse konopuni pilipulie nanga Pulu Yemo kinie “Ange” nilio. ⁴⁻⁵Na temane peangamo pulu monjipu ene topo sirindu kinie kepe, yandopa yandopa kanu kongonomo telio kinie kepe, enene na liku taponjiringi liku taponjilimelemonga Pulu Yemo kinie ungu nimbu enenga mawa tenjimbundu konopu sipu mawa tenjilio. ⁶Nane pilipulie, ‘Pulu Yemone enenga konopuna kongono pulu monjipe terimu kongono peangamo telipe pupe pupe, Kirasi Yesusi yando omba olio limbe walemonga kanu kongonomo tepa limbe.’ nimbu tondolo mundupu pilio.

⁷Na ene konopuni pilipu andopo moliona na enendo konopu lelio mele papu lelio. Na ka ulkena pelio kinie kepe, temane peangamo topo sipu “Yu paa sike temanemo yamboma paa pilku liengi.” nilipu andorundu kinie kepe, enene na liku taponjilimelena na kinie ene kinie olio Pulu Yemone we kondo kolopa lipe taponjilimo. ⁸“Kirasi Jesusini ene kondo kolopa konopu monjilimo mele nane aku sipu ene kondo kolopo konopu monjipu waka kolopo molio.” nikiru akumu sike nikiru. Pulu Yemone ungu nilkenje nane “Sike nikimu.” nilkela.

⁹⁻¹⁰Nane Pulu Yemo enenga mawa tenjilio mele i sipe: “‘Enene ulu keri peangama apuruku konjikulie ulu peangama mindi pilku liku teangi.’ nimbu ene Pulu Yemo kinie Kirasitolo pea eltenga yamboma pea konopu monjilimele mele paa olandopa olandopa monjiku mololiku puku, enenga pilipe konginjilime kinie ulu keri peangama apuruli ulu pulumu kinie enenga konopumanga pepa si nilipe pupili konopu monjiku molangi.’ nimbu Pulu Yemo mawa tenjilio. ‘Aku siku molonge kinie Kirasi altopa ombá walemo wendo ombá kinie ene konopu kake tepili molko yu kanopa peanga kanolemo ulu puluma mindi enenga konopumanga pepili molko, ¹¹Yesusi Kirasini ene kinie tapu topa molopa lipe taponjilimomonga yu kanopa sumbi nili uluma nimbe kanolemo uluma mindi teko molonge. Ene aku siku teko molongemone Pulu Yemonga imbi ambolko ola linjiku yu kapi ningí.’ nimbuaku sipu Pulu Yemo enenga mawa tenjilio.

¹²Angokeme, na kinie ulu umbuni wendo omu akumuni temane peangamo pipi naa simu. Na ka siringi ka ulkena pelio ulumuni temane peangamo tepa tondolo mundunjilimo. ¹³Akumunge Romo Gapomano

Ye Paa Aili Kumbine Sisamonga ulkemo nokolemele ami yema kinie we yamboma pali 'Na Kirasinge kongonomo tenjiliomonga ka siringi ka ulkena pelio.' ningu kanolemele.¹⁴ Na ka ulkena peliomonga nanga angenupili aiselini kanokolie 'Ailimuni olio sike lipe taponjimbe.' ningu pilku konopu tondolo pupili 'Yambomane olio mindili singi liemo uluri molo.' ningu Pulu Yemonga ungumu pipili naa kolko tondolo munduku ningu siliku andolemele.

¹⁵ Sike ye marene „na kolea aisilinge andopo ungumu nimbu sirindumunge yambo aisili kanu ungumu pilku limele mele“ kanoko keri kanokolie 'Pollonga imbimu manie pupili. Olionga imbime ola molopili.' ningu Kirasinge temanemo toko silimele nakolo marene konopu peanga pepili 'Kirasinge imbimu ola molopili.' ningu Kirasinge temanemo toko silimele.¹⁶ Na 'temane peangamo yu paa sike.' nilipu andoliomonga ka ulkena pelio mele kanokolie na konopu monjilimelemonga Kirasinge temanemo toko silimele;¹⁷ nakolo ye marene konopu sumbi sipe naa pepili enenga imbi 'ola molopili.' ningu Kirasinge temanemo toko silimele. 'Na ka ulkena pelio kinie umbuni mare olandopa siemili.' ningu aku telemele.¹⁸⁻¹⁹ Nakolo 'Na mindili nopili.' ningu aku telemele mele uluri pelemoye? Ene konopu peanga pepili temanemo toko silimele molo konopu sumbi sipe naa pepili toko silimele akumu uluri molo. Enene pali Kirasinge temanemo yamboma toko silimelemonga na paa konopu sипу molio.

„Konopu sипу molombomonga ulu te pelemola.“ Na pilipulie, ‘na ka ulkena pepo mindili nolio kinie enene Pulu Yemo nanga ningu mawa tenjilimelemonga kepe, Yesusi Kirasinge Minimu yu na kinie molopa na lipe taponjilimomonga kepe, i ulutolonga na kapola molombo.’ nimbu pilipulie konopu sипу molio mele molombo.²⁰ ‘Nane teambo.’ konopu lekero mele i sipe: ‘Na telio mele kepe molio mele kepe akumunge pipili naa kolopo Kirasinge kumbikerena angilimbo kinie paa papu.’ nimbu yunge kongonomo tondolo mundupu telio. ‘Molombo kinie kepe molo kolombo kinie kepe nanga kangimuni Kirasinge imbi ambolopo ola linjirindu linjilio mele aku sипу linjembo.’ nimbuaku telio.²¹ Na konde molio kinie Kirasi nanga konopuna molemo pea tapu topo molembolo akumu papula; kolopolie molombo mele paa olandopa.²² Mana we molondu liemo nane nanga kongono peanga we lemomo manda tembo. Akumunge kolombomo kinie konde molombomo kinie kanu ulutolonga te tembo mele na pilipu sundupu lou lelio.

²³ Na konopu talo pelemo. Ma koleamo mundupu kelepo Kirasi molemona pupu pea molombolondo na konopu sипу molio. Aku tendu liemo paa peanga.²⁴ Nakolo kolondu liemo nane ene nambe tepo manda lipu taponjimbuye? Pe ene nambe tengenje? Aku sипу nimbu pilipulie mana we molondu liemo paa papula.²⁵ ‘Nane ene lipu taponjimbu

kinie ene Kirasinge yamboma molko konjiku 'yu sike' ningu tondolo munduku pilku konopu siku molonge.' nimbu pilipulie 'Na ene kinie pea ma koleana sike molomolo.' nimbu tondolo mundupu pilkiru.²⁶ 'Pe na ene molongena altopo yando ombo pea molomolo kinie enene Kirasi Yesusinge imbimu ambolko ola linjiku molonge.' nimbu pilipu 'Sike aku sipu ene kinie altopo molombo.' konopu lekero.

²⁷Nakolo na ondu liemo kepe naa ondu liemo kepe uluri molo. 'We yambomane olia kanokolie 'Sike Kirasinge yamboma molemele.' ningu piliengi' ningu Kirasini yu lombili andolime molonge mele nimbe sirimu mele ene aku siku molangi. Aku siku molonge ulumu olandopamo. Pe aku siku teko molangi ombo mongone kanondu liemo molo ene teko molemele mele temane te ka ulkena molopolie pilindu liemo 'ene konopu teluna pupili tondolo munduku molko, 'yamboma „Pulu Yemone mako torumu ye nomi Kirasi Yesusini yambomanga nimbe tenjirimumunge molko konjingí mele' 'sike.' ningu tondolo munduku piliengi!. ningu temane peangamo toko siku,²⁸enenga opa tou yambomane 'ene mini wale mundengi.' ningu ulu mare telemele kinie 'Uluri molo.' ningu mini wale naa munduku we angilimele mele piliembo.' nimbu molio. Enenga opa toumane ene mini wale naa munduku we angilimele kinie kanokolie 'Ene opa touma mindili nongo molko kenjingí nakolo ene Kirasinge yamboma mindili nolemelka aulkena wendo ongo, molko konjingí aulkena pungí.' ningu kanonge. Pulu Yemone ene lipa taponjipe opa touma topa manie mundumbemongaaku siku ningu kanonge.²⁹Pulu Yemone ene tepa konjipelie ' 'Kirasi yu sike.' ningu tondolo munduku piliengi' nilimo. 'Kirasinge imbi ola molopili kene mindili nangi.' nilimola. „Akumunge opa toumaneaku siku ningu kanonge..³⁰Ou na 'Yesusi Kirasi yu sike.' nimbu tondolo mundupu pilirindumunge opa toumane na toko manie mundungí teringi kinie tondolo mundupu molopo mindili norundu mele ene Kirasinge yambomane kanoringi, pe kinié aku sipu molio mele pilimelela. Kinié ene mindili nolemele mele telu sipela.

2 ¹Ene Kirasi pea tapu toko molemelemonga ene toembo toko molko,
2 yuni konopu monjilimo ulumuni ene kundupili molko, ene eneno Minimuni anju yando kapola tapu toko molko, yambo lupema konopu monjiku kondo kolko,aku siku molongi liemo ²na 'Konopu aili tepa sipe molopili.' ningu ene konopu telumu pepili molko, eneno anju yando konopu monjiku molko, enenga konopu teluna pupili molko, mele lupe lupema yu mele mele naa konopu monjiku molayo. ³Ene 'Na yambo aili te molambo. Nanga imbi ola molopili.' ningu naa molayo. 'Na kamakomo molio. Nanga imbi paa olandopa molemo.' ningu pilku kara puku naa molayo. Ene molonge mele i sipe: 'Yamboma aili mele molemele, na manie mele molio.' ninguaku siku anju yando pilku molayo. ⁴Ene eneno yu mele mele konopuni pilku tengen mele manjiku pilku naa molayo.

Enenga yamboma ‘Teamili.’ ningí mele molo umbuni pembama kepe pilku liku taponjiku molayo. ⁵Kirasi Yesusi mele molayo.

Kirasi Yesusi pilipe tepa molorumu mele ene aku siku pilku teko molongi liemo paa papu. ⁶Kirasi Yesusi yu terimu mele i sipe:

Yu Pulu Yemo molorumu mele molorumu nakolo

‘Pulu Yemo molio mele kamu molambo.’ ni naa nirimu.

⁷Yu Pulu Yemo molorumu mele mundupe kelepa
‘Kongono tenjili kendemande ye te molambo.’ nimbe
yu olio molemolo mele au lepa molorumu.

Yu mana ye te meringimu molorumu.

⁸Yu mana ye te molorumu kanoringi kanu kinie
‘Na we ye molambo.’ nimbe molopa,
Pulu Yemone “Tei.” nirimu uluma pali
pilipe lipe terimu.
“Nu kolani, unju perana uku toko monjengi.”
nirimu ungumu kepe mundupe naa kelepa
pilipe lipe yu kolorumu.

⁹Pe yu Pulu Yemonga unguma pali
pilipe lipe terimumunge
Pulu Yemone yu paa olandopa lipe monjipe,
imbi te we imbime pali topa manie mundupe
paa olandopa molemo imbimu sirimu.

¹⁰Yesusinge imbimu pilkulie
mulu koleana sukundu molemele yamboma kinie
mana molemele yamboma kinie
mana manie pelemele yamboma kinie
enene pali yu imbi ambolko ola linjiku
‘Yu ye ailimu molopili,
olio maniendopa molamili.’ ningu
„yunge kumbikerena, koporongo langoko,

¹¹Lapa Pulu Yemo imbi ambolko ola linjingíndu
“Yesusi Kirasi yu Ailimu.”. niengi.’ nimbe
Pulu Yemone Yesusi yu kanu imbimu sirimu.

¹²Nanga pulu lemo yamboma, Kirasi Yesusini aku terimu mele pilkulie
nanga unguma ou alielo pilku tengenji panjiku teringi mele kinié kepe
tengenji panjiku teangi. Na ene kinie molopo “Teai.” nirindu kinie pilku
liku teringi mele kinié na ene kinie naa molio kinie kepe nane “Teai.”
nilio mele liku ai siku pilku liku teko molangi. Pulu Yemone ene lipe
taponjipe mindili nolemelka aulkena wendo lirimumunge yu kinie pea
kapola kapola molemele mele ‘Aku sipu we molamili. Aku sipu molomolo
mele meltene pipi simbenje.’ ningu Pulu Yemonga kumbikerena, pipili
kolko mini wale munduku ‘Pulu Yemone ‘We simbu.’ nirimu melema

paa liemili.' ningu akuma lingí kongonomo mindili siku teko molangi.

¹³Olio pilimolo, Pulu Yemo ene kinie molopa, yuni 'Teko molangi.' nimbe konopu lemo mele 'Teangi.' nimbe tondoloma sipe lipé taponjipe, 'Tengendo waka kolangi.' nilimo kene aku siku teko molangi.

¹⁴⁻¹⁶'Pulu Yemone olio mongo simbe ulu te naa pepili kanopa yambo kake telime mindi nimbe kanopili. Kinié yambo ulu peangama munduku kelko ulu kalaro mololime kinie ulu pulu kerime mindi telemele yamboma kinie pea molopo yunge ambolangoma sumbi sipu molopo yuni olio kanopa ulu kalaro mololi uluma nimbe naa kanopa 'yambo sumbi nilime mindi molemele' nimbe kanopili.' ningulie ene ulu telemelema pali tengendo ungu aisili ningu kerepali naa ningu taka lelko teangi. 'Kanu yambo kerimeconde mololi ulumu pelemo ungumu pilku liengi.' ningu silimelemonga kanu yamboma molemelena tepe llame mele molko pa tenjilimele. Aku tengenue kinie Kirasinge walemo wendo ombá kinie ene kanopolie 'Nane ene kinie mindili sipu kongono telioma we naa telio. Nanga ungu tondolo mundupu nilioma manie naa pumu.' nimbu kanopolie na paa konopu sipu molombo. ¹⁷Juda yambomane Pulu Yemo popo toko melema kalko sikulie, mungi te no waene molemomo liku Pulu Yemonga kumbikerena kamu ondo lelko munduku silimele mele enene 'Yu sike.' ningu tondolo munduku pilimele ulumu kinie yunge kongonomo tenjilimele kinie yunge popo toko kalko silimele mele akumunge olandopa na „Pollo“ 'kolambo.' ningu tonge kinie nanga mememo no waene mele ondo lepa ombo pumbenje. Aku liemo na konopu sipu, ene kinie pea paa konopu silio. ¹⁸„Na kinie aku sipe wendo omu liemo na ene kinie konopu simbu,“ akumunge ene kepe konopu siku na kinie pea paa konopu silimele liemo papula.

¹⁹'Aili Yesusini "E." nimu liemo nane nondopo 'Timoti ene molemelena opili.' nimbü. 'Yu kelepa yando ombalie ene molemele mele na temane topa simbe mele pilimbu kinie na konopu peanga pemba.' nimbulie 'Aku teambo.' nimbu molio. ²⁰Timoti na kinie tapu topa molopa 'Ene molko konjengi lipu taponjumbo.' nimbe molemo mele yambo te lupe aku sipe naa molemo. ²¹We yamboma pali 'Yesusi Kirasi lipu taponjipu yunge kongonomo teamili.' naa ningu enenga melema mindi konopu kimbu siku pilku molemele. ²²Nakolo Timoti tepa konjilimo mele ene pilimele. Kango tene yunge lapamo lipé taponjipe nokolemo mele yu kinie olto temane peangamonga kongonomo pea tapu topo telembolo. ²³Akumunge 'Ene molemelena yu opili.' nimbu lipu mundumbu tekero. 'Opali talu na kinie nambolka uluri wendo ombánje.' nimbu nokokoro. Pe pilipulie, "Yu ene molemelena opili." nimbu sumbi sipu lipu mundumbu. ²⁴'Na kepe Ailimuni na lipé taponjimbe kinie nondopo ene ombo kanombo.' nimbu tondolo mundupu pilkiru.

²⁵Nakolo kinié isili ou enene 'Na lipé taponjipe nokopili.' ningu liku munduringi ye Epapodaitasi 'Ene molemelena altopa opili paa lipu

mundumbu.' konopu lekero. Yu olionga angenu, na kinie pea tapu topo kongono tepolo, 'temane peangamo manie naa pupili.' nimbulu pea opa telembole yemo. ²⁶'Ene altopo kanamboa.' nimbe molopa, yu kuru torumu piliringimunge yu konopu umbuni tepili molemola. ²⁷Yu paa sike kuru torumu, yu pondeanga kamu kolorumu. Kamu kolka nakolo Pulu Yemone yu kondo kolopa 'Konde pupili.' nirimu. Pulu Yemone yu mindi kondo naa kolorumu. 'Yu kolomba kinie' na kinie umbuni ailime olandopa olandopa ombá.' nimbe pilipelie na kepe kondo kolopa yu tepa konde lirimu. ²⁸Akumunge 'Ene yu altoko kanokolie 'Kuru pora nirimu lemo.' ningu konopu siengi. Na konopu umbuni aili tepa naa la tepili kene "Ene molemelena yu opili." nimbú kinie paa papu.' nimbu tondolo mundupu pilipu moltoro. ²⁹⁻³⁰Akumunge yu ombá kinie konopu siku 'Papu okono.' niengi. Yu yuyu umbuni te wendo ombá mele konopuni naa pilipe, yuni Kirasinge kongonomo mindi pilipe tepa molopalie kolomba tepa, enene 'Na lipe taponjipili.' ningu kongono siringimu 'tepo molambo.' nimbe yu kuru torumu kinie kepe pili keli tepa we kongono terimu kene 'Yu pea Ailimunge yamboma molemolo.' ningu 'Ange' ningu konopu siku "Papu okono. Pea tapu topo molamili." ningu, yu molemo mele molemele yamboma liku ai siku enenga imbime ambolko ola linjengi.

3 ¹Nanga angokeme, i pepámo topo pora simbundu i sipu nikiru: Ene Ailimu kinie tapu toko molemelemonga konopu siku molangi.

Ou pepá te topo lepi lepi topo nirindu mele altopo pepá tombo kinie siye naa temba. Aku tembo kinie ene lipe taponjimbe kene altopo niembo:

² Ye owa takara mele molemelema kanoko konjiku molayo. Kanu yema ene teko kenjingí yema, kangimu kopisiku teko kenjilimele yema. ³Olio Kirasinge yamboma mindi paa sike kangi kopisili Isirele yamboma molemolo. Olio Pulu Yemonga Minimuni lipe taponjilimomonga Pulu Yemo popo tolemolo yamboma molemolo. Kirasi Yesusinge imbimu mindi ambolopo ola linjipu, 'kangikundu uluri telemele akumu olio naa lipe taponjilimo.' nimbu pilimolo yamboma molemolo. ⁴Kangikundu ulumane manda lipe taponjilkenje 'Na Pulu Yemone uluri naa temba. Molopo konjimbu.' nimbu tondolo mundupu pilipu pipili naa kolka.

Yambo marene 'Kangikundu uluri telemolomonga sike kapola molomolo.' ningu tondolo munduku pilimele liemo nane kepe aku sipu manda 'Sike.' nimbu olandopa tondolo mundupu pilimbu. ⁵Amane na merimu kinie wale yepoko pakara ombo purumu kinie engaki sipemonga nanga kangi kopisiringi. Na Isirele ye tela, Isirelene merimu ye Benjaminini kalopa lirimu ye te; ama taratolo Ipuru yambotolo, na Ipuru kangomola. Na Parisi ye te molopo Parisi yemane Pulu Yemonga ungu manema pilku tondolo munduku telemele mele aku sipu pilipu paa terindu. ⁶'Pulu Yemonga ungumu tondolo mundupu pilipu tepo, yu

paa lipu taponjembo.' nimbu Kirasinge yambo talapemo tepo kenjipu mindili sirindu. „Na Kirasinge yemo naa molopolie Pulu Yemone ‘Teai.’ nirimu ungu manema pali paa mimi sipu pilipu lipu terindumunge ‘Nane ulu te lawa teko, teko kenjikinu.’ ningu paa naa kanoringi. „Kangikundu aku sipu tepo molorundumunge kangikundu telemele mele uluri lipe taponjilkenje na paa sike lipe taponjilke.„

⁷Nakolo kinié Kirasinge yemo molopo yu lombili pupu kongono tenjimbungunge „Kirasi na molorunduna naa opili ou molorundu mele kinie terindu mele kinie „paa olandopa lipe taponjilke uluma.“ Tondolo te naa pelemo. Uluri molo. „Aku sipu tepo molorundu uluma Pulu Yemone kanopa peanga kanomba ulu te naa pelemo.” nimbu pilio. ⁸⁻⁹Nane Juda yambomanga ulu pulumando mindi naa nikiru. ‘Kirasi Yesusi nanga Ailimu paa pilipu paa tapu topo molembolo aku ulumu paa peanga.’ nimbu we melema kinie uluma waka naa kolopo ‘uluri molo’ nimbu mundupu kelepo yu mindi lombili pulio. ‘Kirasi mindi ambolopo yunge unguma tondolo mundupu pilipu lipu tepo, yu kinie tapu topo molambili.’ nimbu ‘we uluma langi purupe lkupendi tolemo kinie toko ele telemele melema mele lemo.’ nimbu pilipu molio. Kinié nane ‘Ungu manema pilipu lipu terindumunge na Pulu Yemone ‘na ye sumbi nilimu.’ nimbe kanolemo.’ nimbu naa pilio. ‘Na ye sumbi nilimu molambo.’ nimbu aulke te lupe pulio. ‘Kirasi „kinie yuni ‘nanga’ nimbe tenjirimumu kinie, sike.’ nimbu tondolo mundupu pilio akumu mindi ye sumbi nilimu molio aulkemo akisinjilimo. ‘Kirasi sike’ ningu tondolo munduku pilimele yamboma mindi Pulu Yemone ‘yambo sumbi nilime’ nimbe kanolemo.

¹⁰‘Na Kirasi molemo mele paa pilipu, yu kinie paa tapu topo kapola kapola molambili.’ konopu lekero. ‘Kirasi kolopa lomboropa ola molopalie tondolo te lirimu aku tondolomone na molopo tembo mele paa lipe taponjipili. Yu kolombando mindili norumu mele na yu kinie pea tapu topo mindili nambo. Kolombando konopuni pilipe molorumu mele na aku sipu molambo. ¹¹Pe kamu kolombo kinie yuni na “Lombokoro ola moloi.” paa nipili.’ konopu lekero.

¹²Nakolo ‘Na i sipu i sipu molambo.’ nikiru akumu ‘ou aku sipu molkoro.’ nimbulie naa nikiru. ‘Ye paa peanga ulu pulu keri naa pelimu molio.’ naa la nikiru. Kirasini na ‘molopo konjembo.’ nimbe na ambolorumumunge ‘na aku sipu ulu akumu paa ambolambo.’ nimbu kongono tondolo mundupu tepo molio. ¹³⁻¹⁴Angokeme, ‘Ulu akumu ou ambolopo molio.’ nimbu naa pilkiru. Nakolo ulu te sike tepo molio, akumu i sipe: Yambomane melte singí kinie lingíndu mako tolemele owena ‘Na ou kumbi lepo lkisipu pupu liemboa.’ ningu keru kuru liku lkisilimele mele naaku sipu ‘Kirasi Yesusini olionga nimbu tenjirimumunge Pulu Yemone ‘na konde molko konjiku mindi pani oi.’ nirimu ulumu paa liembo.’ nimbu na umbuni sipe ambolemo melema wendo wendo lipu mundupu kelepo,

mulu naa pilipu we mele lupema konopuni naa pilipu owe torumu owena pumbundu tondolo mundupu lkisilio.

¹⁵ Olio Kirasinge yambo pilipe konginjili molemoloma pali aku sипу nimbu pilipu molomulu liemo papu. Molo enenga yambo marene i nikiru mele ‘Sike nikimu.’ ningu naa pilku konopu lupe lengi liemo ene konopuni sike ungu pilingí mele Pulu Yemone lipe sumbi sinjimbe. ¹⁶ Nakolo ‘ulu peangama teamili.’ isili ou nimbu tepo molemolo mele mundupu naa kelepo paa kamu aku sипу tondolo mundupu tepo molamili.

¹⁷ Angokeme, enene pali nane telio mele manda lelko teko molangi. Olio tepo molemolo mele mimi siku manda lelko teko molemele yamboma mimi siku kanoko molangi. ¹⁸ Ou wale aisili nane enendo nimbundu: “Yambo aisili Kirasi kolorumu unju peramo kinie opa touma molemele. „Kanu yambomane teko kenjilimele ulumane Kirasi unju perana olionga nimbe kolonjirimu tondolomo ‘uluri naa telemo.’ nilimele.” nimbu sirindu akumu kinié altopo kola tepo ene nimbu sikiru. ¹⁹ Ene ‘kangikundu uluma enenga pulu yemo mele’ ningu pilimelemonga alieli molko kenjiku mindi puli kolea kerine pungí. Ene pipili kolemelka uluma kapi ningu ‘ulu peangama’ ningu, mana melema mindi konopu kimbu siku molemele. ²⁰ Nakolo ‘olio mulu koleana yamboma molemolo. Olio Lipe Taponjipe Mindili Nolemelka Aulkena Wendo Limo Ye, akumu Aili Yesusi Kirasi, yu aku koleamo mundupe kelepa ombá.’ nimbu konopu sипу nokopo molemolo. ²¹ Kanu yemo „omba olio lipelie nimbemone,„ yunge tondolo pelemomone yu melema pali topa manie mundupe yu ye ailimu molomba tondolo akumuni olionga kangi kerime alowa tenjipe yunge kangi paa peanga olandopa pulimo mele olio kangime simbe.

4 ¹Akumunge, nanga angokeme, na konopu monjipu ‘Paa ene kanamboa!’ nimbu kondo kolopo molio yamboma, na ene kinie kongonomo terindumunge ene nanga mele kaloli namba peangamo molemelemonga konopu sипу molio yamboma, nanga pulu lemo yambo konopu monjilioma, Aili Kirasini aku sipe ene kinie manda temba kene pilkulie ene Ailimu munduku naa kelko tondolo munduku ambolko molangi.

² Ambo Yodia kinie Sindiketolo, Ailimunge yamboma ‘Molangi.’ nimbe pelemo ungu manemo mele elte aku sikulu Ailimunge ambotolo molembele kene ‘konopu teluna pupili molangili.’ nimbu elte paa mawa tekero. ³ Sisikosi, ‘nunge imbumunge pulumu pilkulie, tapu topo pea kongono telembole sikemo nuni ambotolo ‘Kapola kapola molangili.’ ningu liku taponjeni.’ nimbu mawa tekero. ‘Yambomane temane peangamo piliengi!’ ningulu elte na kinie pea tapu topo kongono mindili sипу tepo molorumulu kene aku teani. Ye Killemene kepe yambo mare pea tapu topo andopo kongono terimulula,aku yambomanga imbime konde molko mindi pungí yambomanga imbime molemo bokuna molemo.

⁴ Ene Pillipai yamboma, „Ailimu kinie tapu toko molemele kene alieli konopu siku molayo. Altopo nikiru. Konopu siku molayo. ⁵ Ailimu ene molemelena nondopa ombá tekemo kene enene ‘Yambomane teko kenjingí kinie ene popenge tepo iri topo tondolo mundupu mane naa sipu, yamboma taka lepo lipu taponjipu molemolo mele yambomane pali kanangi.’ ningu aku siku teko molayo. ⁶ Mele teluri kepe ene kele toko mini wale naa mundeyo. Enenga melema kinie uluma kinie enenga konopuna umbuni pelemoma pali Pulu Yemo ningu para siku, yu kinie ungu ningindu mawa tekolie yu kinie “Ange.” ningu, aku siku teko molayo. ⁷ Aku tenge kinie Pulu Yemone ene konopu pe nili ulu silimomo, kanumu yambomane pilkulie manda naa pilimele, kanu pe nilimuni Kirasi Yesusi kinie tapu toko molangi enenga konopuma nokomba.

⁸ Ungu te kamu niembo. Angokeme, ulu paa peanga olandopa, yambomane kanokolie konopu siku kapi nilimele aku sipe uluma mindi konopu kimbu siku pilku molangi. Ulu sikema kinie, yambomane kanoko peanga kanolemele ulu sumbi nilimele kinie, ulu kalaro naa mololi uluma kinie, yambomane pilku peanga pilimele uluma kinie, kanoko “Teko konjikinu.” nilimele uluma kinie, aku sipe uluma mindi konopu kimbu siku pilku molangi. ⁹ Nane ene mane silio piliringi mele kinie, ulu telioma pilku kanolemele mele kinie, aku uluma ene alieli teko molangi. Aku tenge kinie ‘Ene konopu pe nipili taka lelko molangi.’ nilimo Pulu Yemo ene kinie molomba.

¹⁰ Na Ailimunge yemo molopolie enene na kondo kolko liku taponjiringi mele talko altoko teringimunge paa konopu sikiru. Ou sike, ‘Lipu taponjemili.’ niringila nakolo liku taponjingí aulke te naa lerimu. ¹¹ Na melema molo tokomona naa nikiru. Ulu lupe lupe keri peangama na kinie wendo olemo kinie ‘Uluri molo. Aku uluma mandala.’ nimbu konopu kimbu sipu pilipu naa molio. ¹² Na wale mare mele molo tolemo mele kepe, wale mare mele aisili ambolio mele kepe pilipu molio. „Nakolo“ na langi aisili lemo walema kepe engele lemo walema kepe, melema molo tolemo kinie kepe mele aisili nosilio kinie kepe, ulu keri peanga aku sipema pali na kinie wendo olemo kinie ‘Uluri molo.’ nimbu konopu aisili lipu naa mundulio ulu pulumu na pilio. ¹³ „Kirasini“ na tondolo silimo aku tondolomone na uluma pali manda telio.

¹⁴ Akumu sike nakolo ene na kinie tapu topo nanga umbunime talko meringi akumu papu. ¹⁵ Ene Pillipai yambomane pilimele, nane ou pulu monjipu temane peangamo topo silipu andopolie ene moloringine ombo topo sirindu piliringi kinie pe enenga kolea Masedonia poropinji mundupu kelepo kolea lupe marenga purundu kinie enene mindi na liku taponjiku kou mone mare siku munduringi lirindu. We Kirasinge yambo talape lupe marene naa siringi. ¹⁶ „Kolea Masedonia poropinji ou mundupu naa kelepo“ kolea aili Tesallonaika pupu molorundu kinie kepe

‘Na melte molo naa topili.’ ningu wale mare ene Pillipai yambomane liku taponjiku melema siku munduringila. ¹⁷‘Na melema we siengi.’ nimbu mawa tepo naa nikiru. ‘Na liku taponjiku melema we singimunge „Pulu Yemone“ ene mele peangama olandopa simbe lingí, aku kinie na konopu simbu.’ nimbu aku sипу nikiru. ¹⁸Akumunge melema pali singimunge pepámo i topo sikiru. Melema siringi lirindu akuma na molo torumu melemanga olandopa siringi lirindu. Kinié enene mele siku munduringi melema Epapodaitasini menjipe orumuna lirindumunge na mele paa aisili nosilio. Aku melema síngi, olio Pulu Yemo popo topo mele kalopo silimoloma Pulu Yemone mune pilipe peanga pilipe limo mele aku sipe kanu melema popo topa kaloli melema mele yuni kanopa peanga kanolemo. ¹⁹Kirasi Yesusini enenga nimbe tenjirimu, yunge yamboma molemelemonga, nanga Pulu Yemone mele peanga aisili nosilimomanga mare ‘ene mele molo tolemoma pali nosengi!’ nimbe simbe.

²⁰Alieli olionga Lapa Pulu Yemonga imbi ambolopo ola linjipu yu kapi nimbu mololipu mindi pamili. Sike aku teamili.

²¹Ene Kirasi Yesusinge yamboma pali nane “Ene manda molemeleye?” nikiru. Na kinie pea molemolo angenupilimene kepe “Ene manda molemeleye?” nikimilila. ²²Pulu Yemonga yamboma pali, Romo Gapomano Ye Paa Aili Kumbine Sisamonga ulkena pelemele yamboma kinie pea, enene “Ene manda molemeleye?” nikimilila.

²³Aili Yesusi Kirasini enenga minime we kondo kolopa molopili molangi. Aku sipe tepili.

„Aku pea nikiru.“